

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIRA

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovecu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za in s e r a t e se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

Glasiló koroških Slovencev

Leto XXVII.

V Celovcu, 31. oktobra 1908.

Štev. 44.

Vabilo.

Katololiško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem

privedi

shod

v Železni Kapli

v nedeljo, dne 8. novembra 1908, ob 1/2 11. uri predpoldne v prostorih gostilne pri p. d. Bošteju.

Poroča državni in deželni poslanec gosp. Fr. Grafenauer.

Na sporedu bo tudi gospodarski govor.

Volilci, polnoštevilno na ta shod!

Opozarjamo, da otroci nimajo pristopa k političnim zborovanjem!

Jezikovni boj v deželnem zboru.

Mnogo prahu je vzdignilo v pondeljkovi seji poročilo posl. dr. Angererja (vsenemca) v imenu pravno-političnega odseka o svojem predlogu glede „samovoljnega poslovenjevanja krajevnih imen na Koroškem“.

V predlogu se naroča deželnemu odbornu, da opozori c. kr. vlado na škodljive (!) gospodarske posledice, ki grozijo nastati iz zmešnjave (!) krajevnih imen, ki jo povzroča nekaj časa sem poština in državne železnice uprava. Deželni odbor naj najodločneje protestira proti samovoljnemu, umetnemu in popolnoma nerazumljivemu poslovenjevanju krajevnih imen celo v popolnoma nemških krajih naše dežele. (Strašno duhovito! Celó v nemških! V slovenskih krajih po logiki nemških modrijanov menda sploh nismo imeli slovenskih krajevnih imen! Op. ured.)

Deželnemu odbornu se naroči, da stopi v dogovor s c. kr. vlado, da se bodo matrike in druge javne knjige pisale glede krajevnih in osebnih imen prav, in glede ljudskega štetja v l. 1910. Vlada pa se pozivlja, da s strogim nadzorstvom skrbi, da se bodo pisale matrike na Koroškem v nemškem jeziku.

Profesor Angerer utemeljuje predlog sledeče: V navadi je, da se vodijo matrike nemški in se na zahtevo stranke pristavi tudi slovenski prevod. Na Gališkem je matični jezik latinski, vendar se pa matični izpiski na željo stranke lahko naredijo v poljskem, rusinskem ali nemškem jeziku. Posl. Wieser je rekel, da pačijo imena slovenski duhovniki. Jaz se s tem strinjam. Župnik v Žrelcu se piše Arnejc, njegov oče na Ledenci pa Arneutz. Nato pokaže govornik slovensko uradno tiskovino, ki je bila natiskana v tiskarni „Družbe sv. Jožefa“. To da dokazuje, da je v tem zavodu vir in sedež slovenske agitacije. To so bile tako precej vse misli dolgoveznega Angererjevega utemeljevanja.

Odgovarja mu nemški krščanski socialc Weiss: Prav nič nisem menil o tej zadevi govoriti. Ker pa je gosp. profesor v svoji logiki razumel, spraviti to zadevo v zvezo z Jožefovo družbo, se moram oglasiti. Za božjo voljo, ali ne veste, g. profesor, da po celem svetu tiskajo uradne tiskovine? Trgovec se mora ravnati po naročniku, trgovec mu ne more dajati predpisov. Morali bi potemtakem izključiti iz trgovine tudi g. dr. pl. Kleinmayerja, Catenberghaus itd., ker je na pr. prvi tiskal slovenske vladne razglase.

Kam bo privedel ta boj, ki se je vnel povodom ljubljanskih izgredov in ki se naj vrši tudi v Celovcu? Zakaj se je začelo napadati po časopisju ljudi, ki se pošteno trudijo za svoj zaslužek, z namenom, da se jim vzame zaslužek? „Unterkärntnerische Nachrichten“ napr. so prinesle dolg članek, da se je nemški časnikar sprehajal s Slovincem na Križni gori; ali je to svetovni dogodek?

Kam pridemo, če gre obrtnik, ki potrebuje pravnega zastopstva, k odvetniku in se potem

nanj javno kaže s prstom, da je bil tam in tam? Potem naj bi kratkomalo odvetniška zbornica dotičnemu prepovedala, da se naseli tukaj; toda vsak človek ima pravico do svojega zaslužka in izvrševanje te pravice mu mora biti omogočeno. Hujskanje proti tej pravici pa bi morala vlada pod kaznijo prepovedati.

Kdo pa tako hujska? To so ljudje, ki se hočejo pri tej priložnosti okoristiti. To se dogaja, ker zavidajo kruh.

Posledica tega je, da ne dobivamo ne od občine, ne od dežele, ne od kake druge javne korporacije, ki stoji pod kontrolo lista „Freie Stimmen“, naročil. Nam je to vseeno, toda to načelo mora enkrat prenehati. Stotinam ljudi, ki so obrtniki, ni vseeno, če so v svojem zaslužku oškodovani in se jim jemlje kruh. Poročevalcu se zahvaljujem, da mi je s svojim napadom dal priložnost, da zastopam koristi več sto obrtnikov.

Bojkot je nevaren. Kaj morejo obrtniki za to, da stanujejo tukaj tudi ljudje drugega naroda? Smemo biti tisočkrat Nemci, a kaj nam to pomaga, če nam slovenska okolica odvzame kruh? Jaz sem skozinskoz prav dober Nемеc, ali zaradi tega mi ni treba opustiti vsakega občevanja z ljudmi druge narodnosti. To je malomestno stališče, ki je skratka neumljivo. Če bi se to godilo kje v Sibiriji, bi mogli razumeti, toda v kulturni državi in celo na Koroškem, ki še hoče korakati na čelu napredka, to je neumljivo. To je tako nazadnjaško in treba je proti temu protestirati. Ti ljudje spadajo v norišnico, pa ne v javno družbo!

Kar se tiče predloga samega, bom glasoval zanj. Treba je, da se osebna imena pišejo stalno, kakor odgovarjajo listinam. Jaz sem bil sam več let vodja matrik. Toda kakšne vire imamo za matrike, na pr. za mrliške knjige? Listke mrliških ogledovalcev! Pri krstnih knjigah? Babice in botre, ki zelo pogostokrat ne prinesejo s seboj dokumentov ali kvečjemu domovinski list ali službeno knjižico. Ti dokumenti pa niso listine. Mnogokrat ti ljudje ne vedo ničesar povedati o stariših, ne o rojstnem kraju, in vendar je treba to zapisati. Zato se zapiše pred tak slučaj v matično knjigo beseda „po napovedi“. Iz takih

Podlistek.

Povrnil se je.

(Črtica. — Jezernikov.)

Tam ob robu gozda na nizkem holmu je stala lesena bajta Štamolove Zefe. Mala okenca in stara, tupatam že z mahom zaraščena slamnata streha je pričala, da Zefa ni imovita. Imela in varovala je le en zaklad, svojega Miha, ki ji ga je zapustil rajni Jurij, pridni Jurij, ki že zdavna počiva doli pri sv. Martinu. Rada je imela Zefa svojega Miha, zelo rada, saj je bil nje edini zaklad. Koliko noči je prebdela in mislila težke misli, kako bi ga najbolje oskrbela. Najraje bi bila videla, če bi postal gospod; a kaj boš reva, ko ni denarja. Mihec je že pred letom dni skončal ljudsko šolo, in zadnji čas je, da ga spravi kam, da se priuči kakemu rokodelstvu.

Miha je najbolj veselila pekarija; čez vse je ljubil bele žemlje, in po ničem ni tako hrepenel, nego postati pek in jesti vsak dan zastonj bele žemlje in rumene rogljičke.

Res je dobila zanj dobra mati mesto v bližnjem trgu, da se izuči za peka. Na vse zgodaj sta se pripravljala za pot k peku. Zefa je skuhalala skledico mleka, v katerega sta nadrobila črnega kruha. Mihec je bil prav dobre volje. Mislil je na beli kruh in žemlje, ki jih bo drobil v trgu v mleko ali kavo. Nič se mu ni tožilo, da bo zapustil mater in rojstno hišo. Morda je zadnjekrat na svojem domu tako brezskrben, morda se za vedno loči od prijatelja gozda, od zelenih

domačih livad, od lipe, na kateri so brenčale in nabirale strd čebele; saj doma ne bo mogel začeti s pekarijo, če postane pek. Pa na vse to Mihec danes ni mislil. Bil je pač mlad in mu ni bila znana resnoba življenja. Vesel je bil Miha, kakor da bi šel na gostijo.

Temveč je pa premišljevala Zefa. Ves čas, kar se je namenila dati Miha v trg, je ni nadlegovalo toliko skrbi nego danes.

„Le jej, Mihec,“ mu je dejala, čeravno je dečko prav pridno zajemal in mašil v usta prav debele, z mlekom napojene krljce rženega kruha. Zajela je zopet nekaj žlic in zopet se je skrbno ozrla na Miha.

„Srajce sem ti vse lepo zakrpala, ena je pa za nedelje, čisto nova, da boš mogel v cerkev.“ Zopet je zajela par žlic in si potegnila z rokami čez oči.

„Mihec, ne pozabi na Boga in moli za rajnega očeta, kakor sem te učila. Kako bi bila vesela, če bi vedela, da boš ostal tako priden, kakor si bil dosedaj!“ In položila je žlico na mizo, Mihec pa je pridno zajemal in ni mislil na materine besede. Priden in ubogljiv je bil Štamolove Zefe sin, a danes so mu begale misli bolj po trgu.

In vstala sta, vzela vsak svojo culico, vse za Miha. Predno sta pa stopila čez prag, je pokrižala Zefa sina na čelo in ga pokropila z blagoslovljeno vodo. Pokazala mu je s prstom na staro Marijino podobo v kotu, pred katero sta molila ob večerih rožni venec, rekoč: „Brezmadežna te naj varuje. Mihec spomni se na njo, če bi te kdo hotel zapeljati na grešne poti.“

In Mihec se je ozrl na Brezmadežno, in zdelo se mu je, da ga še ni nikdar tako milo gledala, nego to pot. Zaprla sta vežna vrata in molče stopala po rosní poti, Miha spredaj, mati za njim. Teško je bilo Zefi, v resnici težko. Sin, nje edino veselje, jo zapušča. Sama bo, zapuščena; vsak teden bo stopila enkrat v trg, da pogleda po sinu. In saj mu ne bo hudega v trgu. O, priden bo njen Mihec, dobro mu bo, delal ji bo veselje. To bo njena tolažba v samotni bajti. Saj pa tudi vedno ne more biti doma.

Vendar pa je te misli niso utolažile. Mihec odhaja, in sam Bog ve, kakšen se zopet vrne. Tako težko je stopala le tedaj, ko so ji zagrebli rajnega Jurja. To pa je že dolgo od tega. Cel čop belih las ji je od tedaj pokrtil glavo.

Miha je postal pekovski pomočnik. Nosil je sedaj gosposko obleko, in začel si je vihati pod nosom redek mah. Lase si je česal postrani, skratka, to ni bil več stari Mihec, Štamolove Zefe sin. Mati ga je redno obiskovala, in imela je z njim veselje, ker Mihec je bil gosposko oblečen, jedel je bele žemlje, služil je tudi že denar in svoji materi je ostal še vedno vdan. Domov pa vendar ni mnogo zahajal, čeravno si je Zefa to tako gorko želela.

Mihcu se je sčasoma stožilo po svetu. Od tovarišev je slišal mnogo pripovedovati o velikih mestih in prijetnem mestnem življenju. Mesta še ni videl. Zahrepenel je po mestnem življenju in lišpu, pa vedel je, da mu bo branila mati, ki ga je hotela imeti v svoji bližini. Zato si je prikrbel službo v Gradcu, ne da bi o tem kaj povedal materi. Šele potem, ko je že nastopil v

razmer sledi, da se vpišejo imena po izgovoru in tako nastanejo različne pisave. Cerkvena oblast stori tu vse, kar je mogoče. Če se je zgodila napačna sprememba, je stranki na prosto, da zahteva potom politične oblasti popravek. Splošno pa se kaj takega ne godi. Menim, da se med 100 vpisi izvrši 95 odstotkov ali še več z največjo natančnostjo. O slabem namenu ali poslovenjanju ni govora.

Poslanec Wieser zavrača poslanca Weissa, češ, da ni res, da bi samo nekateri pačili imena v matrikah, ampak da je to ponavadi povsod po jezikovnomešanih krajih. Govornik pravi, da vladni odloki pri gospodih duhovnikih nič ne izdajo, in da je edino sredstvo, vzeti jim matrike in vodstvo matrik izročiti občinam. (To ima poslanec prav, da se duhovniki na vladne odloke, ki nasprotujejo temeljnim državnim postavam, ne bodo ozirali. Vlada pa matrik ne more „vzeti“, ker ni dala zanje niti počenega groša in so cerkvene, ampak kvečjemu le cerkev zanje „oropati“. Kaj takega pa bi si prepovedali, gosp. Wieser! — Ured.).

Posl. Grafenauer: Pačenje in samovolja, to naj znači ta predlog! Vprašal bi predlagatelja, ali ne tiči ravno v predlogu precejšen del pačenja in samovolje? Vidim, da se je predlogu odsek v celoti pridružil. Zakaj? V predlogu tiči prikrit namen, imena ponemčevati. Imena, za katera se gre, se nahajajo v slovenskem delu dežele. G. profesor je imenoval ime Arnejc. Katero ime je popačeno, Arnejc ali Arneutz? Je to ime nemško? Seveda ni. Kdo je naredil spakedranko Arneutz? Prej so pačili imena vlada in duhovniki, ki jih je vzgojil jožefinizem. Sedaj pa jih pišejo, kakor se morajo pisati in pustiti. Arneutz je spakedranka, ki vsakega Slovence zaboli. Nemcem se to noče posvetiti. Pišejo slovenska imena s „tseh“, stavijo „t“ pred „z“ in ime je nemško. Zakaj pa pišejo Nemci Laibach in ne Ljubljana, saj leži ja v sredi slovenskega ozemlja? Zakaj pišejo Agram in ne Zagreb? Nemška imena se ne pačijo, pač pa naša. In če se nahaja na poštnem pečatu poleg nemškega krajevnega imena tudi slovensko, se to vendar ne pravi poslovenjevati.

Avstrija je podobna Švici. Meni so prišle v roke švicarske tiskovine, ki so bile tiskane v nemškem, francoskem in laškem jeziku. In to se godi v Švici, kjer so gospodarske razmere na višini. Kako se more potem trditi, da drug jezik poleg nemškega gospodarstvu škoduje? In če dela to švicarska vlada, je storila le svojo dolžnost! **V Avstriji pa se protivijo temu le ljudje, ki od hujskanja živijo!** (Weiss: Tako je!)

Proti takemu predlogu, ki stvar obrača na glavo, protestiram. Kar se tiče matrik, naj bo vlada le zadovoljna, da jih duhovniki pišejo brezplačno. Le duhovnikom samim bi storili največje uslugo, če bi jim odvzeli z matrikami precejšnje breme dela.

Druga točka predloga omenja ljudsko štetje. Tukaj moram zopet opozoriti na avstrijsko posebnost. Pri ljudskem štetju povprašujejo po občevalnem jeziku. So ljudje, ki občujejo v dveh, tudi v treh jezikih. Komisarji jih povprašujejo: „Ali znate nemško?“ Odgovor je: „Da.“

Gradcu službo, je pisal materi karto, na kateri ji naznanja, kje da je. Zefa se je prestrašila. Ni ji bilo po volji, pa zaupala je v sina neomajno in se zategadelj popolnoma vdala v sinovo voljo, češ, bo že tako prav, četudi ni meni po volji. Miha ji je sprva pisal pogostoma. Poročal je vsakokrat, da se mu godi dobro, da je zdrav, da dobro zasluži in da je v Gradcu čudovito lepo. Zefa se je vsakega pisma zelo razveselila. Kar trepetal ji je že list v roki od razburjenja, ko ga je odpirala.

„Saj pravim“, si je dejala, „moj Mihec me ne pozabi, čeravno je že cel gospod. Pa dobro mu gre, zdrav je. O, moj Mihec, ko bi le mogla do njega! Pa je tako daleč. Kaj bom stara reva, predaleč je zame!“ — In brala je list, brala ga je po petkrat, po desetkrat in potem ga skrbno položila na polico.

Toda Mihčeva pisma so postajala redkejša. Pisal ji je le še tuptam, da je veselo v Gradcu, da ima mnogo tovarišev in prijateljev. Tudi denar, ki ga ji je prej pošiljal za priboljšek, je prihajal vedno redkeje, dokler ni popolnoma izostal. Sčasoma o Mihcu ni bilo več sluha ne duha. Pisala mu je Zefa, pa dobila ni prav nobenega odgovora.

Hudo je bilo dobri Zefi. Lica so ji upadla, globoke gube so se ji začrtale v že prej nagubano čelo. Zefa je bolehal. Saj je bila pa tudi že stara. Revo so podpirali dobri ljudje, da ni umrla lakote. Za delo je bila preslaba. Ker se je že opirala ob palico. Le kakega suhega dračja je še nabrala v lesu in ga ponesla v butaro zvezanega na glavi domov. Vedno bolj je

In tako se vpiše občevalni jezik nemški in pači ljudsko štetje. Jaz znam dva jezika. Kateri občevalni jezik naj vpiše komisar? (Klici: Nemški!) Res, po tem receptu gotovo, ker znam nemško. Na mesto občevalnega jezika naj stopi materni jezik! To se pri prihodnjem ljudskem štetju tudi mora zgoditi, ker tukaj je iskati „pačenje“. Sedaj pa se mnogo kriči, ali povem, da se doseglo ne bo mnogo. (Wieser: hecarija!) Gospod Wieser, ne govorite o hujskanju, sicer bi Vam naštel reči, s katerimi bi ne bili zadovoljni!

Svojih pravic nismo napravili in s takimi krivičnimi obdolžitvami nam dajete le orožje v roke, in branili se bomo le še krepkeje.

Weiss: Proti izvajanju Wieserja moram protestirati. Obrnil je stvar tako, kakor bi bili dotični gospodje kar tako goljufi in ponarejevalci. To ne gre! Saj ni dokazal! G. poslanec Wieser še do danes, hvala Bogu, ni forum, ki naj sodi, kdo da je ponarejevalec ali goljuf, sicer bi pol sveta dobilo lahko ta naslov. Žalostno je, da ima do župnika tako jezo, bo že imel svoj vzrok za to. Da pa bi se to odpravilo, če vzame vlada matrike, je popolnoma napačno, ker občine volijo nacionalno, in potem se bo šele vsak pisal kakor bo hotel. Sicer pa oblasti same onemogočujejo delo ordinarijata, ker ne postopajo povsod enako. Pri nas je vse prepuščeno gotovim gospodom. (Nemškim nacionalcem! Ured.). V Avstriji manjka krepke roke. Duhovniki bi se že pokorili vladnim odlokom. (Grafenauer: Ne vsem, le če so pametni!)

Posl. Artur Lemisch (tudi spakedranka iz Lemež) odgovarja, da je Grafenauer pozabil na nemški duh in nemško delo v Ljubljani (Grafenauer se pomilovalno smeji). Če zahtevajo na Koroškem, da zahajajo Nemci k domačinom, je po sebi umevno. V druge reči se noče spuščati. Poudarja le, da se morajo Nemci res od Čehov in Slovencev učiti.

Deželni predsednik si prepoveduje očitjanje, da bi vlada napravila zmešnjavo v krajevnih imenih. Na podrejene oblasti je izdala ukaz, da sprejmejo le taka imena, ki jih rabi ljudstvo. Menim, da bo s tem zadovoljno nemško in slovensko prebivalstvo. Proti samovoljnim spremembam je storil korake.

Poročevalec Angerer: Da se bode ohranilo staro ime Laibach, se razume, pač pa bodo proti umetno narejenim (!) slovenskim krajevnim imenom. Nemci se boré za pravico (!?) in bodo poklicali svoje brate v boj! (Predlog sprejet z vsemi proti Grafenauerjevemu glasu.)

Koroške novice.

Zmaga. Proti volitvam v Slov. Plajbergu, pri katerih smo propadli v III. razredu za štiri glasove, je vložila naša stranka priziv, ki je bil ugodno rešen. V sredo, dne 28. t. m., so se vršile nove občinske volitve, pri katerih so naši v odgovor na Podljubelj zmagali v vseh treh razredih. Prvi razred smo dobili vsled zmešnjave nasprotnikov. Slava zavednim volilcem!

Podporno društvo za koroške slovenske dijakke je imelo v ponedeljek, dne 26. t. m., svoj

pogrešala Mihea, edino mogoče izdatne opore. A o Mihcu ni bilo ne duha ne sluha. Tako je reva hirala in žalovala, dokler ni nekoč oznanil zvon z zvonikove line pri Sv. Martinu, da je Štamolova Zefa zaspala, utrujena od kopnenja po sinu. Ubrano so peli zvonovi ob njenem pogrebu, a ni ga bilo človeka, ki bi stopal s črno obleko sklonjen in z mokrimi očmi za njeno krsto; ni ga bilo, ki bi bil za njo žaloval, tudi Miha ne. Nekaj starih ženic in par otrok je stopalo za krsto in so molili.

„No, reva je vsaj rešena trpljenja,“ reče po pogrebu stara Zefina prijateljica tovarišici.

„Pa Mihca tudi ni bilo“, ji odgovori ta. „Ni ga bilo, morda je kje daleč že umrl ali pa se je zgubil po svetu, kakor se jih zgubi toliko drugih, teh mladih, saj jih poznaš.“

Na Zefinem grobu se je zarastla zelena trava, in ni ga bilo cveta na gomili. Lesen, od deža spran in spodaj že preperel križ s kratkim, suhim napisom je zaznamoval kraj, kjer počiva dobra Štamolova Zefa, pozabljena od sina in od vsega sveta.

Na pokopališču pri Sv. Martinu so bili grobovi ovenčani. Trop za tropom ljudi je prihajal in odhajal, nekateri veselih obrazov, ki so si ogledovali nagrobni lišp, drugi pa so stopali z resnimi obrazi sklonjeno in v črnih oblekah h grobovom in molili za rajne. Hladen veter je majal veje na ograjnem drevju in šepetal v listju svojo skrivnostno pesem. Na nebu so se podili oblaki, in marsikatero oko se je ozrlo nanje, pričakujoč prvega snega. Nič si ga še ni želel. Sneg na Vse svete je prezgoden.

občni zbor. Dohodkov je imelo društvo v zadnjem letu 1301 K 65 vin. Stroškov je bilo 1122 K 43 vin. Prebitek znaša torej 178 K 62 vinarjev. Ustanovnina znaša 1680 K in ima društvo potemtakem imetja 1858 K 62 vin. Za predsednika je bil zopet izvoljen g. dr. Brejc; za ostale odbornike pa gg. prof. dr. Jak. Sket, podpredsednik; prof. J. Apih, blagajnik; vl. sv. J. Scheinigg, tajnik; prof. Jan. Hutter, A. Svetina, c. k. notar v Pliberku, prošt J. Wieser v Podkrnosu, prof. dr. Podboj in prof. dr. Skrbinšek v Beljaku, odborniki; namestnika: g. župnik Ražun in g. Krajger, gostiln. v Štebnu v Podjuni; pregledovalca računov: V. Legat in J. Kramer.

Izpit za podkovne kovače se bo vršil v Celovcu dne 23. grudna t. l. in morajo dotični, ki žele podkovni izpit napraviti, vpsolati na deželno vlado do 30. novembra kolekovano (1 K) prijavo z izučnim listom in spričevalom, da so služili najmanj tri leta kot podkovni pomočniki.

Razpisano je mesto finančnega nadkomisarja, oziroma dveh finančnih komisarjev, pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v Celovcu.

Celovec. (Sa'momor vojaka.) Poroča se nam, da ni resnično, kar so poročali svoječasno celovški listi o vzroku samomora računskega podčastnika pri c. in kr. 17. pešpolku v Celovcu, Stanislava Petrovec, češ, da je izvršil samomor vsled nereda v računih. Stotnijsko poveljništvo je našlo vse račune v popolnem redu.

Iz celovškega okraja. (Strašen zločin) se je dogodil! Kje? V Borovljah v gostilni pri Justu. Za Boga! Kaj pa se je zgodilo? Poslušajte in zgrozite se: Neki visokošolec je pred kratkim prišel v gostilno k Justu, se vsedel za mizo in pil; med tem pa je postavil pred se na mizo slovensko † † † nabiralno pušico sv. Cirila in Metoda in jo pustil tam stati cele dve uri, dokler je tam sedel, in to javno, v nemški gostilni! Zapazil je to neki borovski nemčur in se je tako prestrašil, da se mu je kar vrtelo pred očmi, in v trenutku je videl po vseh mizah stati Ciril-Methodove nabiralne pušice. Poročal je to brž v „Freie Stimmen“, katere so potem nesle v nemški svet grozno novico, da je Justova gostilna v Borovljah za Nemce, ki jih v Borovljah ni, že izgubljena, ker gostilničar že Slovincem dovoljuje pobirati denar v svoji gostilni za Ciril-Methodovo družbo. Seveda je ta nezasišana novica zadela nemškutarijo kot strela iz jasnega neba, in jelo se je vrteti celo germansko gorovje in Wotan se je v germanskem olimpu kar penil od jeze, bil je že pripravljen metati strele na vse malomarne Nemce in nemčurje, tu pa je še ob pravem času prihitela „Bauern-Zeitung“ s tolažilnim poročilom, da je bila to samo slučajna pomota, katera se naj gostilničarju milostno odpusti, ker ni mogel vsega videti, ker je pušica stala samo kaki dve uri na mizi. Toda vendar celi dve uri! Pomislite, kaj se to pravi! Ali ima tak človek kaj vesti, ki se drzne kaj takega v nemški gostilni in skrni nemški značaj in spravi v nevarnost ves borovski „deutschdumm“. Da bi se v prihodnje nemške gostilne ložej obvarovale enakega oskrunjenja, se gostilničarjem svetuje, naj pred vratmi postavijo stražo, ki bo vsakega prišleca preiskala do

Skoz pokopališčna vrata pri Sv. Martinu je stopil z utrujenimi korakami bled mož z obnošeno obleko. Nemirno so mu begale oči po grobiščih. Kmalu so se uprle oči vseh ljudi nanj. Videlo se je, da mu to ni prav; stopil je v stran v kot pri kostnjaku, kjer se je čutil pred radovednimi pogledi varnega. Oči mu obstanejo na izpranem napisu na trhljem križu prav tam v kotu. Skloni se, da bi bral bolje. Oči se mu izbulijo, ko bere potihoma že slabo čitljiv napis: „Tukaj počiva Štamolova Zefa, vaška reva. Naj v miru počiva!“

Zatrepetale so bledemu tujcu mišice na suhljatem obrazu.

„Torej je res, kar so mi spodaj pravili“, je izpregovoril napol tiho sam s seboj, srepo zroč v napis, kakor da bi hotel razbrati drug napis.

Začel se je tresti na celem životu. Bil je izstradan in utrujen od dolge hoje; na licu so se mu poznali sledovi jetike in z oči mu je bilo brati razburjenje.

„Povrnil sem se, mati“, je izgovoril in se, premagan od slabosti, sesedel na tla.

Povrnil se je Miha, pa ne tak, kakršen je odhajal. To ni bil več tisti brezskrbni Miha, ki je odhajal poln veselja med svet. Spomnil se je trenutka, ko mu je rajna mati pokazala podobo Brezmadežne na steni, in je obljubil roditeljici, da bo ostal priden. Veselje do življenja, poštenost in ž njo srečo mu je ukradel svet in izpodbil si je še zadnjo oporo, pri kateri bi bil našel tolažbo na svetu, mater Zefo. Debele solze so se mu vtile po razoranem licu, solze kesa in brezmejne žalosti.

kože, če ni morda Slovenec; če bi se našlo kaj slovenskega pri njem, naj se mu zabrani vstop; če bi imel pri sebi klobaso v slovenski časniki zavito, naj se konfiscira časniki s klobaso vred; nabrane klobase bi se potem lahko porabile na sejmu v Podljubelj, katerega bi celovski Nemci napravili.

Velikovec. (G. Bohrer, ali je res?) Govori se po Velikovcu, da ste v klubu „Kornblume“ pri Pleschtschniggu rekli radi „Narodnega doma“ v Velikovcu sledeče: „To se mora nekaterikrat objaviti v časopise, da se bodo ljudje odvadili hoditi v to hišo“ — t. j. „Narodni dom“. Ali je to res? Vi kot mož boste gotovo odgovorili na to!

Velikovec. (Bojkot.) Se je že začelo. „Vse dobre reči so tri“, pravi pregovor. „Freie Stimmen“ pa si mislijo narobe: „Vse slabe reči so tri“. Najprej so po svoji nemškonalni maniri denuncirale, potem so lagale, sedaj pa prigovarjajo k bojkotu našega „Narodnega doma“. Štimce in „Allg. Bauernzeitung“, prve z dne 19. t. m., druge z dne 23. t. m. pozivljajo naravnost nemške (?) Velikovčane, da bi ne zahajali več v „Narodni dom“, češ, da potem ta gostilna ne bo mogla obstati. Gospodje, le dajmo se! Poskusimo, bomo kmalu videli, kdo bo trpel. Slovenci nismo dali povoda, mi nismo začeli. Če pa hočejo gospodje vsenemški učitelji in njihovi tovariši uradniki kaj takega zoper Slovence, naj pa bo! Toda potem se naj velikovski trgovci in obrtniki za vse posledice zahvalijo tem gospodom. Slovenci imamo za vse slučaje že izdelan načrt. Taki ljudje, ki vlečejo svoje plače iz državne blagajne, seveda lahko pozivljajo k bojkotu. Če je pa to tudi vseč drugim Velikovčanom, ki živijo od slovenske okolice, je pa drugo vprašanje!

Velikovec. (Z resnico na dan!) Dopisnika „Freie Stimmen“ in Allg. „Bauernzeitung“, pozivljamo, da povesta odkrito ime tistega „Perwakenhäuptlinga“, ki se je v „Narodnem domu“ izrazil „s pomenljivim pogledom“: „V štirinajstih dnevih bomo imeli tudi v Velikovcu Ljubljano.“ Tako namreč pišeta oba omenjena časopisa, prvi z dne 19., drugi pa 23. okt. Doklor pa dopisnik ne dokaže tega in ne imenuje imena dotičnega „voditelja tukajšnjih prvakov“, ga imenujemo nesramnega lažnika. Mi čakamo! Nadalje se bere v omenjenih člankih to-le: „Kako bi bilo, vi nemški možje in gospe, če bi ne šli več v hujskaško hišo (Hetzhaus), če bi svojo pijačo in svoje meso jemali pri nemških ljudeh!“ Mi pa nasproti temu stavimo lahko isto vprašanje tako-le: „Vi slovenski možje in žene iz mesta in okolice, kaj bi bilo, če bi ne šli več v nemškonalne trgovine, gostilne in k nemškonalnim obrtnikom, če bi vsi svojo pijačo in svoje meso jemali pri slovenskem gostilničarju in mesarju, in v kratkem poskrbeli za slovensko trgovino in potrebne slovenske obrtnike?“ Velikovčani: Entweder—oder!

Velikovec. (Železnica.) Prebivalci velikovskega okraja si želijo železnico, ki bi donesla blagostanje celemu okraju, ne pa samo Velikovčanom. Toda sedaj po državnozbornih volitvah so Velikovčani, s katerimi drži tudi g. Nagele, drugih misli; saj ste to slišali na zadnjem bauernvereinskem shodu, kjer se je g. Nagele potegoval

v prvi vrsti za železnico Sinčavas-Velikovec. Kako je pa govoril na volilnih shodih? Kdo ima sedaj prav? Ravno tako mislijo tudi drugi Velikovčani. Na lastna ušesa sem slišal nekega našega meščana (po glasu ga nisem mogel spoznati, ker sem sedel v drugi sobi neke gostilne), ko je rekel: „Za nas Velikovčane je glavna reč, da mi dobimo železnico.“ Obeta se tako, dela se pa drugače.

Velikovec. (Huzarji.) Ko so bili zadnjič tukaj huzarji za nekaj dni, pogovarjali so se v gostilni v „Narodnem domu“ tudi o ljubljanskih dogodkih. Eden huzar je pri tej priliki v vsej svoji azijski oliki izgovoril v blaženi nemščini tele značilne besede: „Mi bi bili vse postrelili.“ Da, lepa beseda sina „viteškega mažarskega naroda“! Eljen viteški omiki!

Velikovec. (Prelaganje klanca.) Svoji obljudi zvest hočem v sledečem popisati važno delo prelaganja velikega klanca državne ceste skoz tukajšnji Mlinski graben. Letos se izvršuje prva polovica dela. V spomladi so napravili novo cestno progo, in sicer na mestni strani. Nova proga se odcepi od stare ceste ravno pred naglim ovinkom, ki ga stori državna cesta v Mlinski graben, drži po rezu hriba, krene pri Blatniku čez potok in doseže staro progo 200 metrov nad Blatnikom. Letos dovršeni del nove ceste je 700 metrov dolg; cesta je 6 metrov široka. Ko so cesto spomladi dovršili, je delo do jeseni počivalo. To pa zaradi tega, ker se je imel veliki most čez potok iz betona narediti in je za betonsko delo hladni jesenski čas najugodnejši. Delo pri mostu je zdaj v polnem tiru in, kakor se že sedaj kaže, bo ta veliki most res krasno delo tehniške spretnosti. Most je 9,6 metrov visok in 50 metrov dolg, v sredi ima samo en steber. Vsaka odprtina med mostnimi glavami in stebrom meri 15 metrov. Zveza med mostnimi glavami in stebrom pa se ne bo napravila z železnino ali obokoma, ampak celo na nov izviren način. Potegnili se bo od mostnih glav do stebra vodoravno nabroj 15 metrov dolgih železnih zvez, ki bodo ob koncu močno zakrivljene, ravno tako bodo tudi take zveze potegnjene počez in okrog te železnine se bo dejal beton. Končno pride beton tudi čez tako storjeno zvezo med mostnimi glavami in stebrom v sredini. Betonska plast čez odprtino bo 6,6 metrov široka in 1,4 metrov debela. Tako dogotovljeni most bo kakor iz enega liva. Most izvršuje tvrdka Ratzman iz Celovca. Ako bo vreme ugodno, bo celo delo meseca novembra dokončano in nova cesta dne 2. decembra t. l., na obletnico cesarjevega šestdesetletnega vladanja, javnemu prometu izročena. Stroški nove ceste so proračunjeni na 12.000 K, most pa na nad 49.000 K. Nova cesta je hvalevredno podjetje, ima pa ta nedostatek, da je speljana predaleč v graben, tako da ima vedno še dosti padca. Padec nove ceste bi pa skoraj izginil, ako bi se most čez potok bil par metrov povišal in posebno, ako bi se nova cesta napeljala čez Mlinski graben naravnost spodaj pod mestno klavnico. Tako bi se napravilo nekaj dovršenega in stroški bi ne bili posebno večji.

St. Rupert pri Velikovcu. (Uredba pošte.) Glede pošte je bila dozdej naša velika župnija, ki spada vsa, izvzemši vasi Olšenica in sv. Neža, ki spadate pod vovbersko pošto, pod velikovsko

pošto, prav na slabem. Dasi imajo v mestu celo dva pismonoši, za velikovsko okolico dozdej nobenega poštnege sela ni bilo, ampak na pošti so dajali pisma in časnike ljudem, ki so ravno slučajno prihajali iz okolice na pošto. Vsled tega se je nabralo na velikovski pošti silno veliko pisem in časnikov za okolico. Ta veliki nedostatek je uvidela poštna uprava in je sedaj vendar namestila za našo župnijo posebnega pismonoša v osebi tukajšnjega rojaka Andreja Trabe. Pismonoša prehodi vsak dan izredni petek in nedeljo, celo našo župnijo, raznaša ne samo pisma, časnike in manjše zavoje, ampak izplačuje tudi poštne nakaznice. Pri Fukšu v Mlinskem grabnu, pri Skrajniku v Mrzlivodi, pri Jagru v St. Rupertu, pri Raku na Ruštatu in pri Žrebljarju na Ricinju so se napravile poštne omarice. V teh ravno imenovanih hišah in poleg tega še pri Goreju v Orličivasi, pri Petricu na Vinogradih in pri Pašniku v Klopicah izroča pismonoša pošto za dotične vasi. Ta napredek z velikim zadoščenjem pozdravljamo.

Od nekod. (Ali je res?) Cenjeni g. urednik! Gotovo mi boste ustregli ako vas prosim nekaj, kar moja „črna“ glava ne more zapopasti. Kajti kot politik sem večkrat imel priložnost slišati od naših naprednjakov, da je „Koroška kmetijska družba“ za Nemce in Slovence ustanovljena, in na podlagi teh trditev si je neki narodnjak upal kmetijski družbi predložiti neko prošnjo, in sicer pisano v slovenskem jeziku, nič hudega sluteč, in glejte, ta je bil od „Kmetijske družbe“ opozorjen, da mora prihodnjič pisati nemško, in tudi pobotnica naj je pisana v nemškem jeziku (um nicht unliebsame Verzögerungen zu veranstalten). To imaš! Zdej pa res ne vem, ali je „Kmetijska družba“ za Slovence samo na papirju? G. urednik, morda veste vi, kako je s to stvarjo? (Pa še prav natanko. Kmetijska družba pozna Slovence le tedaj, kadar dobiva od vlade za celo koroško deželo podporo. Sicer sploh ne ve, da žive na Koroškem ljudje, ki se imenujejo Slovenci. Ta čudna nevednost je pač tudi velik „napredek“. Op. ured.)

Podjuna. (Pravosodje na Koroškem.) Domačih slovenskih uradnikov ne marajo pri nas na Koroškem. Zopet beremo v „Slovencu“ dne 22. oktobra, da je imenovan sodnim pristavom v Črnomlju na Kranjskem naš koroški rojak, g. Alojzij Ehrlich. Tako porivajo naše slovenske rojake zaporedoma v druge slovenske dežele, kakor Einspielerja, Kušaja, Plavnika, in sedaj Ehrlicha, ki so v besedi in pisavi zmožni slovenskega jezika. Sem na Koroško pa pošiljajo jezikovne reveže-kurzovce, ki izprašujejo pri sodnijskih obravnavah slovenske priče: „Kdo ga je zunaj metal“, mesto: „Kdo ga je ven vrgel?“ Avstrija, bodi ponosna na svojo justico! Tudi na Koroškem bo počilo!

Iz Podjune. V našem zadnjem dopisu pod tem naslovom se je vrnila pomota. „V Celovcu na kolodvoru“ bi se imelo glasiti: „Dne 8. t. m. sem zahteval v Celovcu pri blagajni vozni listek do postaje „Velikovec-Sinčavas“. Dotična gospodična me vpraša nato: „Bitte, was heißt das?“ Ista gospodična govori naprej: „A — ja, das heißt Völkermarkt“. In dobro je bilo. Dobil sem vozni listek, ne da bi mi bilo treba govoriti v blaženi nemščini. Toliko še v pojasnilo. Sicer bi bil dotični članek nerazumljiv.

Z Obirja. Bili smo na Obirju. Pomnil bom tega strmega orjaka. Vreme je bilo ugodno, razgled zato očarljiv. Ko se nagledamo divne krasote naše mile slovenske domovine, vstopimo tudi v ondotno nemško planinsko kočjo, da malo okrepčamo pretresene ude. Se najemo in napijemo, nato pa slovo. Oskrbnik kočje, prijazen in pravičen mož, prinese knjigo za tujce, da bi pustili tisočletnemu velikanu tudi mi vsaj svoja imena. — V knjigi je vse polno raznih spominskih bilježk in različnih nemških narodnih kolkov. Pa vpisanih je tudi nekaj slovanskih spominčic. Med temi smo odkrili tudi lepo pesmico, polno ljubezni do zatirane slovenske domovine, od našega povsod spoštovanega „Ožbeta“. Pa zabadla je neko preveliko pangermansko oko, katero vidi že tudi tam nemška tla, kjer so dosedaj še slovenska. „Kdor hoče slovenske pesmi zlagati, naj gre čez mejo na Kranjsko, tukaj so nemška tla!“ Tako je poleg marsikaj drugega pripomnil k tej nedolžni pesmici velenemški zlikovec. Okrog Obirja nemška tla! Obir, ki stoji vendar sredi **slovenskega** volilnega okraja, naj bo nemška gora? No, če pa že res mislite, da je Obir nemška gora, zakaj pa nimate nikjer napisane: „Slovenecem je vstop v kočjo prepovedan“? — Ne, Obir, na starodavnih slovenskih tleh stojiš, saj slovenska govornica se na vznožju tvojem govori, in slovenske pesmi pojo pastirji na tvojem skalnatem hrbtu. Pa tudi drugih napadov na slovanstvo mrgoli v omenjeni knjigi, ki je namenjena gotovo vsem obiskovalcem te kočje, ne samo nemškim. „Doli

„Mati, odpusti! Odpusti, če si šla zavoljo mene prezgodaj pod grudo! Povrnil sem se, tvoj sin.“

Obnemoglega so ga odpeljali ljudje v vaško gostilno, kjer so mu stregli v bolezn. Za nekaj tednov je naznanjal zvon pri Sv. Martinu, da je zatisnil oči Mihec, Štamolove Zefe sin. Pri pogrebu je stopalo za krsto veliko število pogrebecev, ki so molili za skesanega grešnika. Šmartinski zvonovi pa so doneli v brezsrčen svet in mu oznanjali, da se je zopet povrnil in je zadobil ob strani svoje matere mir Štamolove Zefe sin — Mihec.

Smešničar.

Politični pogovori.

1. A. „Kdo ima najbujnejšo domišljijo?“
B. „Kärntner Tagblatt“, ker je prinesel sliko grškega kralja kot sliko kralja Petra.“
2. Artur: „Kdaj je naredil dr. Hans Angerer najboljši dovtip?“
Volbenk: „Ko je rekel, da se koroški Nemci borijo — za pravice.“
3. France: „Kdaj si je Artur Lemiš največ domišljeval?“
Gabrijel: „Ko se je vrnil v deželni odbor.“
France: „Kaj še? Ko je govoril v deželnem zboru o kulturnem delu ljubljanskih Nemcev.“
4. Oton: „Kdaj se je Dobernik najhuje zmotil?“
Jožef: „Ko je menil, da postane »hofrat«.“
Oton: „Ne, ko je mislil, da bo koroške Slovence čez noč pohrustal.“

5. Janko: „Kdaj Hein ni zadel prave?“
Valentin: „Ko je rekel, da smo Slovenci ž njim zadovoljni.“

6. Hans: „Kateri deželni poslanci najbolj ljubijo čtivo?“
Folte: Plešivčnik, Fišer in Oraš, ker vse govore berejo.“

7. Karl: „Kdo izmed nemškonalnih deželnih poslancev je še najbolj miroljuben?“
Lojze: „Grieser, ker še letos v zbornici ni ust odprl.“

8. Joža: „Kdo je v deželnem zboru najbolj vztrajen in potrpežljiv?“
Tone: „Waldner, ker ga najdaljši govori ne utrudijo.“

9. Vitez: „Komu je za deželnozbornski mandat najmanj mar?“
Arnold: „Poslancu Doberniku, ker ga že celi teden ni bilo v zbornici.“ (Je v delegaciji.)

10. Janko: „Kdo je izmed deželnih poslancev najbolj delaven?“
France: „Celovski župan, ker je vedno najbolj utrujen.“

Podpirajte Ciril-Methodovo družbo.

s Čehi!" v velikih črkah s poleg stoječo ilustracijo itd. Slovenci, vedite, to so izlivi nemške jeze nad napredovanjem slovanstva!

Prevalje. (Ponemčevanje slovenskih otrok.) V preteklem šolskem letu je na naši šestrazrednici neka priletna učiteljica prepovedala otrokom govoriti v šoli slovenski. Zabičevala jim je celo, da naj tudi zunaj šole govorijo le nemški, češ, da jim bo le nemščina pripomogla do boljšega kruha, kakor da bi bili Nemci sami bogataši. Ne glede na neresničnost te trditve se moramo res čuditi, da tiči v tej priletni gospodični še vedno toliko pangermanskega duha. Kam se ne zmoti nemškonacionalna strast! To presega že vse meje! Tako predrzno vmešavanje v naše pravice si mi slovenski starši enkrat za vselej prepovedamo, ker le mi imamo pravico odločevati, kako da naj naši otroci med seboj občujejo. Zato jih ne pošiljamo v šolo, da jih tam ponemčujete, ampak da se kaj naučijo. Svetujemo Vam, gospodična, da se prihodnje leto v tem oziru docela poboljšate, drugače Vam utegnemo razgrete živce na primernem mestu temeljito ohladiti.

Prevalje. (Smrt vsled opekline.) Minuli petek se je petletna Magerjeva Fanika na Stražišču ob ognju na polju opekla tako hudo, da je ponoči nato morala umreti. Na paši je medtem, ko so se starejši otroci oddaljili, grabila suho listje na ogenj. Naenkrat se ji vname obleka. Dekle vpije na pomoč, a prihitela mati je ni mogla več rešiti. Pred pogrebom se je vršila obdukcija trupla. Pogrebci so morali raditega čakati celih pet ur na pogreb.

Št. Jakob v Rožu. (Zborovanje) izobraževalnega društva „Kot“ v nedeljo, dne 25. t. m., je v kljub slabemu vremenu prav dobro uspelo. Udeleženci, skoraj sami domačini, so z velikim zanimanjem sledili izvajanju gg. govornikov. G. župnik Ražun je v temeljitem in zelo poljudnem govoru pojasnil pravi namen šole. Vzgojati mora ista otroke v dobre kristjane, dati jim mora to, kar jim je neobhodno potrebno za življenje, skrbeti pa mora tudi za to, da lažje pridejo h kruhu. Semkaj spada znanje drugih jezikov, kakor nemščine, laščine itd. Govornik dokazuje, da se v naših takozvanih utrakvističnih šolah na vse to premalo ozira, ker je njih glavni namen ponemčevanje. Zato naj vsak, ki ljubi samega sebe, svoje otroke in svoj narod, izroči svoje otroke novi „Narodni šoli“, ki bo ustrezala vsem potrebam današnjega časa. Drugi je govoril gospod dr. Brejc. Dokazal je v jasnih in prepričevalnih besedah, da je v današnjih časih „Narodna šola“ dvakrat potrebna. Nemci nam vsiljujejo šole, kakršne imajo sami, kar je prav za nje, mora biti prav tudi za nas, si mislijo, potem se pa čudijo, da mi z njihovimi šolami nismo zadovoljni. Delajo pa to zaradi tega, da bi bil tem preje dodelan vsenemški most do Adrije. Slovenci smo preveč ponižni, manjka nam samozavesti. Nemški berač si drzne povsod prosjačiti v nemškem jeziku; Slovenci pa se ponižno in globoko klanjamo vsakemu častilcu nemškega boga Votana. Naši največji sovražniki niso Nemci, ampak mi sami, ker nam manjka samozavesti in vzajemnosti. G. kaplan Žel izpodbuja k nadaljnjemu vztrajnemu delovanju v društvu, da bo isto v resnici doseglo svoj namen. Želi Slovincem več samozavesti in narodnega prepričanja ter priporoča posebno društveno knjižnico. Kajti zgodovina in vsakdanja izkušnja nas učita, da so uspehi le tam, kjer je doma večja izobrazba. Pozivlja zlasti mladino, naj se trdno oklene izobraževalnega društva ter petja in tamburanja, da bo zavelo novo življenje v naši slovenski trdnjavi. — Dal Bog, da bi obrodil shod obilo dobrega sadu, ki se naj pokaže v mnogoštevilnem obisku nove „Narodne šole“.

Št. Jakob v Rožu. (Narodna šola.) Ponosno in veličastno se dviga proti nebu lepo poslopje nove „Narodne šole“ v Št. Petru, najlepši dokaz velike požrtvovalnosti slovenskega ljudstva. Vsakdo občuduje krasno stavbo, še bolj pa krasne notranje prostore, urejene po najnovejših predpisih. Slovenski narod je v resnici lahko ponosen na to stavbo, ponosni pa so lahko na njo tudi šentjakobčani, ki so sami izredno veliko žrtvovali za njo. Z letošnjim šolskim letom se otvori v nji ljudska šola. Upajmo, da bodo zavedni Rožani znali ceniti veliki pomen te šole, zlasti pa pričakujemo od vrlih šentjakobčanov, da bodo storili vse za to, da bo nova šola dobro obiskana. To bo najlepša zahvala za dolgoletni trud in velike žrtve, katere je položilo slovensko ljudstvo domu na oltar, v prid in korist slovenske učeče se mladine. — Popolni namen pa bo dosegla „Narodna šola“ šele tedaj, ko bo otvorena v nji tudi „Gospodinjska šola“. Da bo to tem preje mogoče, trkamo znova na dobra srca slovenskih rodoljubov, naj po svojih močeh darujejo za opravo „Gospodinjske šole“.

Jerberk. (Verni mladeniči.) Vsled svoje lepe in ugodne lege letoviščarjem in turistom

jako priljubljeni Jerberk, 783 m, nosi na svojem vrhu belo cerkvico sv. Katarine, ki je podružnica šentiljske fare. Cerkev je jako stara in stoji na razvalinah nekdanjega rimskega kastela. Mnogo pa trpi zaradi strele; vsako leto skoraj vdarja v njo. Tako je letos strela odlučila skoraj ves stropni omet in razpraskala stene in okna. In glejte! Vrli mladeniči, jerberški in klopiški, so se zbrali iz lastnega nagiba in so z lastno močjo in trudom popravili vso škodo. Še slikarja so dobili, ki je presbiterij umetno marmoriral. Umetnijski strokovnjak pa bo vrlim fantom še hvalo vedel, da so od strele popolnoma razdrobljeno gotiško krogovičje desnega okna skrbno in pravilno zopet sestavili. Slava in priznanje jim! Da bi se našli še dobrotniki, ki bi pomagali popraviti še glavni oltar in pokriti zvonik s plehom ali eternitom! Najprej pa se mora popraviti strelovod, ker bi bilo sicer vse delo zastonj. Brez dobrega strelovoda je slavna jerberška cerkev izpostavljena očitnemu poginu.

O umetnost Katarine!
Pomagaj iz višine,
Da se vzdigne iz prepada
Naša cerkev, naša nada.

Logavas. Večletne poprave pri naši župni cerkvi so zdaj končane. Notranjščina naše cerkve je zdaj tako lepa, da je je na deželi težko najti. Cela cerkev je okusno slikana. Slikal jo je Grajgero iz Vrbe, kar stane s korom vred 777 kron. Nove orgle, mojstrsko delo Grafenauerjevo, stanejo 2627 kron. Nova okna s pucenšipami, delo Suppersbergovo, stanejo 730 kron. Nov gotični glavni oltar iz dobovega lesa, pravi kinč naše cerkve, je naredil g. Jož. Obletter v Grödnju na Tirolskem, cena je neverjetno nizka, namreč 2000 K. Obhajilna miza, bogato pozlačena 190 K in trosedežna klop z baldahinom od istega mojstra stane 215 K. Pozlačeni svečniki za glavni oltar 228 K. Gotična spovednica, dar cerkv. ključ. Luke Wurzer 400 K. Postna podoba Kristus na Oljski gori v velikosti 3 m × 2 m s pozlačenim okvirjem 203 K. Okna v žagradu (Herb in Schwab na Dunaju) 78 K. Stranske oltarje je krasno popravil in bogato ter prav lepo pozlatil g. Jan. Goleš iz Celovca. Marijin oltar stane 528 K. Celu svoto je plačal cerkv. ključar g. Jurij Petaver p. d. Mlinar. Polihromiranje Ožboltovega oltarja 372 K in Mihaelovega 427 K. Izdatke za nove orgle je prevzela občina in jih plačala z 10% občinskimi dokladami v petih letih; celo drugo v primeri z majhno župnijo velikansko svoto smo poplačali s prostovoljnimi doneski faranov. Cerkevno predstojništvo tem potom izreka vsem dobrotnikom najtoplejo zahvalo. — Župni urad Logavas, 25. vinot. 1908. Štef. Singer, župnik. Jurij Petaver, Luka Wurzer, cerkv. ključarja.

Logavas. (Volitve.) Pri občinskih volitvah se je dne 29. sept. t. l. izvolil z malimi premembami dosedanji slovenski kršč. odbor. Županom je bil izvoljen narodnjak lesni trgovec Jožef Šaller p. d. Martin na Trebinji.

Vrba. (Na naslov g. Palla.) Ali Vam je znano, kaj se godi na tukajšnji ljudski šoli? Podpisani si dovoljuje, sporočiti Vam nekaj veselih dogodbic iz te m-učilnice. Da se slovenskim otrokom prepoveduje govoriti v materinem jeziku, tega še opomnimo ne; da pa slovenske otroke kaznujejo zavoljo slovenskih pozdravov, je pa že preveč. Neka učiteljica nosi v šoli baje frankfurtarske trakove ter s tem vzbuja celo ogorčenje med šolarji. Pred tako šolo in takim učnim osebjem res ne moremo imeti rešpeka. G. Palla, koliko še hočete grešiti na slovenski potrpežljivosti, predno greste v že davno zaslužen pokoj?

S. J.

Marija na Zili. (Čudni časi.) V socialni dobi živimo. Tako si je mislil menda tudi neznan mož, ki je prišel pretekli teden k meni in me je prosil, naj pustim osnažiti drevje, ker je izučen vrtnar, a ne dobi nikjer zaslužka. Usmilim se moža in ga vprašam, ali ima škarje. „Imam,“ prizna ponosno in jih izvleče iz strganega have-loka (gotovo jih je kje ukradel!). Pustim mu narediti zajtrk in mu pokažem, kje naj dela. A predno prične, zahteva žago, češ, da te nima s seboj. Dobi jo. A ko bi mu trebalo dati ob 10. uri malco, ni bilo moža nikjer. In ga tudi nikoli več ne bo! Bilo pa ni tudi žage in je ne bo nikoli več. Če bi imel dve, bi bil po sv. pismu dolžan dati eno onemu, ki nima nobene. A ker sem imel samo eno, opozarjam prijazno dobrega moža, da je zašel v socialnem svojem navdušenju predaleč in mi je storil škodo. Če se oglasi še kje drugje, ga najlepše priporočam. — Gremo preteklo sredo trije po beljaško-rožeški cesti. Kar počti malo strani od ceste v grmovju strel, in svinčena zrna nam kar frčé in žvižgajo pred obrazi mimo. Eden, dva koraka dalje, in nesreča bi bila neizogibna. V loki se začuje takoj po strelu otroški smeh. Ker nismo v Ljubljani, kjer se sme streljati Slovence kakor zajce, niti v turški Mace-

doniji, kjer je življenje človeško kakor list na drevesu ob tej ledeni jeseni, in ker še ne hodi junaški srbski kraljevič Djordje s svojimi hrabrimi četniki po Koroškem, smo prijazno opozorili mestni magistrat v Beljaku, naj poskusi dopovedati cvetu nemškega naroda, bojeviti germanški mladini, da tudi na beljaško-rožeški cesti popotniki ne služijo radi za tarčo ob njihovih vojaških vajah. Če bo le kaj pomagalo?!

Pozor!

Slovence, ki kupujejo v Celovcu, prosimo, da se v slučaju potrebe obračajo na naše uredništvo za nasvet, kdo izmed celovških trgovcev je vreden slovenskega denarja. Nemci napovedujejo Slovincem bojkot, odgovorili jim bomo krepko in korenito dokazali, da so oni od nas, in ne mi od njih odvisni. Bratje na Kranjskem in Primorskem, pozor!

Torba za nasprotnike.

Konkurz banke Jožefa Winklerja.

Celovski nacionalci so napovedali Slovincem gospodarski bojkot. Že nemški kršč.-socialci Weiss je poučil nacionalce, da je njihov bojkot smešen, pač pa ga lahko izvedejo okoliški Slovenci. Jedva so začeli hujskati, je — prava kazen — nastal v njihovih vrstah samih — polom, ki je razburil vse celovško mesto in povzročil zlasti nižjim slojem neizmerno mnogo škode. Zadnjo soboto je Winkler, posestnik banke v Celovcu, dopoldne imel menjalnico še odprto, opoldne pa je že naznanil pri deželnem sodišču konkurz. Nekateri, ki so imeli pri tej banki vloženo vse svoje imetje, so vili obupno roke.

Prizadeti so v prvi vrsti takozvani „mali ljudje“, kakor trgovski pomočniki, služabniki, celo postrežki, pa tudi trgovci in razni uradniki. Za konkurznega komisarja je postavljen c. kr. deželni sodni svetnik Karl Nadamlenzki, za upravitelja pa odvetnik dr. Ferdinand Müller v Celovcu. Koliko je primanjkljaja, še ni natanko znano. Winklerja, ki je bil strasten nacionalci, je policija aretirala v pondeljek in ga izročila c. kr. deželnemu sodišču.

Proti podružnici ljubljanske kreditne banke v Celovcu se je vedno hujskalo, in ljudje, kakor trgovski pomočniki, so denar pridno nosili k Winklerju in zdaj postali reveži. Tako hujskajo „Freie Stimmen“ tudi proti Wernigovi puškarni in prinašajo napačna poročila, z namenom, da bi tej slovenski tvrdki škodovali. Listu „Freie Stimmen“ bi priporočali, da potrkajo na grešne prsi in nehajo enkrat hujskati proti Slovincem. Zakaj njihovo hujskanje nima blagoslova in ga tudi imeti ne more. „Stajere“, ki si tako lagal o Št. Jakobu, se ne boš zgražal in obsojal svojo grdo gonjo proti krščanskim Slovincem?

Gospodarske stvari.

Kali kot gnojilo.

Kako učinkuje kali kot umetno gnojilo? Ni lahko na to vprašanje odgovoriti jasno in odločno, ker nam veda tega doslej še ni dovolj natančno razložila; toliko je pa neovrgljivo, da je kali za razvoj rastlin neogibno potreben in rastline brez njega nikakor ne morejo dolgo dobro izhajati. Če manjka zemlji potrebne množine kalija, tedaj tudi ostale hranilne snovi ne morejo vplivati v pravem razmerju, čeravno jih je še toliko v zemlji na razpolago. Kako deluje kali kot rastlinska hrana, se razvidi le iz tega, da so učenjaki z gotovostjo dokazali, da se zdato poveča množina škroba in sladkorja v rastlinah, ki imajo zadosti kalija na razpolago, in sicer se je to najbolj pokazalo pri gomolih in ječmenu. Prava fiziološka naloga, ki jo mora kali izvršiti v rastlinskem življenju, nam sicer še ni popolnoma znana, toliko je pa gotovo, da brez kalija ne more uspevati nobena rastlina, četudi se zemlja smatra za dobro. Z vsako žetvijo vzamemo zemlji gotove množine hranilnih snovi, katerih vir pa usahne, če nič ne gnojimo. Napačno je mnenje,

da je dobra zemlja tako bogata kalija, da bi ne potrebovala kalijevih gnojil.

Teško pot imajo kalijeva gnojila tudi, ker se njihov uspeh pozna le malokdaj zelo odločno v stanju kultur. Naši kmetovalci so se navadili soditi umetna gnojila večinoma po zunanem vplivu gnojil na rast rastlin, kakor je to posebno očitno pri čilskem solitru, kjer je mogoče na polju določiti vsako pest potrošenega gnojila po bujnem in čvrstem zelenju. Tudi vpliv fosforove kisline se dá določiti na sličan način, vendar ne tako jasno in odločno, dočim je to o kalijevih gnojilih mogoče le na prav revnih tleh. Vkljub temu pa kali tudi na takozvanih boljših tleh prav dobro učinkuje, in če se pomnoži s tem pridelek na 1 ha za 200 kg zrnja, tedaj se je gnojenje prav dobro izplačalo; vendar se ta večji pridelek ne more presoditi s prostim očesom, dokler je še žito na polju, temveč nam ga pove le natančno tehtanje pridelkov.

Nadalje se pogosto gnojenje s kalijem opušča, ker mnogi kmetovalci mislijo, da dajo polju s hlevskim gnojem zadosti kalija. Če gnojimo vsako tretje ali četrto leto na primer z 200 q hlevskega gnoja, tedaj se nam zdi to seveda precej mnogo, vendar je v njem premalo kalija, če hočemo kolikor možno največje pridelke dobiti. S tem gnojenjem damo zemlji kvečjemu 120 kg kalija v treh ali štirih letih; isto množino kalija damo v 300 kg 40% kalijeve soli, ki bi stala približno 36 K. Koliko pa stane 200 q hlevskega gnoja? In če ga ima kdo toliko na razpolago, si vsak kmetovalec lahko sam preračuni. V srednji letini vzame zemlji pšenica 44 kg kalija, rž 55 kg, kar spričuje, da je 200 q hlevskega gnoja vsako tretje ali četrto leto premalo.

V naslednjem bodi kratko povedano, kako je gnojiti v pravem razmerju na 1 ha ozimni pšenici in rži.

Pšenica:

250—350 kg kajnita (ali 80—120 kg 40% kalijeve soli),
350—500 kg Tomasove žindre,
70—120 kg čilskega solitra.

Rž:

400—500 kg kajnita (ali 120—160 kg 40% kalijeve soli),
400—550 kg Tomasove žindre,
100—150 kg čilskega solitra.

To gnojenje velja, če se gnoji vsako leto in če se ne gnoji tudi s hlevskim gnojem. Če se pa gnoji tudi s tem, tedaj se vzame od vsakega umetnega gnojila približno tretjina manj. O porabi umetnih gnojil je pomniti, da je najbolje kajnit ali 40% kalijevo sol s Tomasovo žindro pomešano podorati ali dobro zavleči; čilski soliter pa potrositi vselej spomladi po vrhu, in sicer ob času, ko so rastline suhe, ker na mokrih to gnojilo obvisi ter jih ožge.

Znižane vožne cene

je dovolilo ministrstvo za krmo po državni železnici, ki je namenjena na Štajersko, Koroško in Primorsko. Ministrstvo se pogaja za znižanje vožnih cen tudi z južno železnico.

Politične vesti.

Koroški deželni zbor.

47. seja dne 26. t. m. Poročilo in predlog deželnega odbora, da se na prošnjo občine Blato dovoli za nov most na subvencionirani cesti Žvavek—Libeliče prispevek 600 K, se sprejme. Prošnji občine Vovbre se ugodni v toliko, da se sprejme predlog posl. Mühlbacherja, naj se dovoli za občinsko cesto Vovbre—Velikovec subvencija 350 K. — Razni predlogi glede uravnave hudournikov in cest na Zgornjem Koroškem se sprejmejo, med njimi tudi predlog glede uravnave Rinsen-potoka na Zili, ki je proračunjena na 100.000 K, in sicer naj prispeva dežela 15%, to je 15.000 K. Dirkalnemu društvu se dovoli podpora 400.000 K.

Književnost.

(Nova knjiga.) Društvo „Pravnik“ v Ljubljani je ravnokar izdalo že davno zaželjeno 5. knjigo „Poljudne pravne knjižnice“ (zvezek XI in XII), ki obsega predpise zoper okvaro poljščine (poljskega blaga) za vse slovenske pokrajine. Knjižica, ki stane le 80 h, ima naslednjo vsebino: I. državni zakon o uradnem stanju strazarskega obojca. II. Predpisi za Kranjsko. a) Zakon o obrambi poljščine. b) Razglasilni ukaz o vinograjskem zakonu. c) Zakon za vinograde. d) Okrožnica dežel. odbora vinogradnikom. e) Zakon ob oznakah čuvalnih organov. f) Ukaz k temu. g) Zakon o varstvu planink in kraljeve rože. III. Predpisi za Koroško. a) Zakon o obrambi

poljščine. b) c) Dodatni predpisi k temu zakonu. IV. Predpisi za Goriško-Gradiško. a) Zakon o varstvu poljskega blaga. b) c) Dodatni predpisi. d) Zakon o zahtevkih za javne stražnike. e) Zakon v varstvo planike. V. Predpisi za Istro. a) Zakon o varstvu poljskega blaga. b) c) d) Dodatni predpisi k temu zakonu. e) Zakon o reji in paši koz. f) Ukaz k temu zakonu. VI. Predpisi za Trst. a) Zakon o varstvu poljskega blaga. b) Razglas k temu zakonu. VII. Predpisi za Štajersko. a) Zakon o varstvu poljskega blaga. b) c) Dodatni predpisi k temu zakonu. Sklepne urednikove pripombe. — Vsebina in nizka cena priporočata knjigo sami. Jezik je jako umljiv in krepek, saj je velik del teh predpisov svoj čas sestavil pokojni pesnik France Levstik. Ponatis iz te knjige z nekimi pristavki je „Stenska tabela s kazenskimi določili zaradi obrambe poljščine“, ki velja za vsako kronovino posebej po 20 v. Oboje se dobiva po vseh knjigarnah, v Novem mestu tudi pri uredniku dr. Ed. Volčiču.

Spillmanove povesti. XV. zvezek. Angel suznjev. Brazilska povest. Spisal Ambrož Schupp iz dr. J. Prevel Ivan Pirnat, nadučitelj. Cena 40 v, karton. 60 v. Ta in vsi prejšnji zvezki se naročajo v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani. Z izdajanjem teh knjižic z mičnimi pripovedmi je K. B. zamašila vrzel v našem mladinskem lep-slovju. Ker so tudi cene zelo nizke, jih priporočamo.

Kaj je novega po svetu.

Bratje Slovenci! Obmejni Slovenci vas prosimo pomoči! Znano vam je, s kako brutalno silo deluje ves nemški element, na čelu mu drštvu „Südmärk“ in „Schulverein“, da se čim preje ponemčijo kraji ob železnici nad Mariborom. Z vso svojo močjo, z vsemi denarnimi in drugimi sredstvi, ki jih ima „Südmärk“ na razpolago, so se vrgli naši narodni nasprotniki na Št. Ilj, t. j. zadnja in obenem najvažnejša slovenska postojanka ob meji. Že več stotisoč kron je žrtvoval nemški narod v svrhu velenemških načrtov društva „Südmärk“ samo za Št. Ilj. Več stotisoč kron za potujčenje slovenske zemlje, za ponemčenje slovenskega ljudstva v eni sami župniji. Preubogi smo, da bi zamogli z nasprotniki na enak način tekmovati. Edino le izobraževalno delo med ljudstvom nas še more rešiti in zagotoviti obstanek slovenskega življa v Št. Ilju. — Bralno društvo v Št. Ilju, ki je poklicano, da širi in pospešuje pravo izobrazbo med tukajšnjim ljudstvom, je brez strehe; ne more se vsled tega gibati in razvijati pravega ljudsko-izobraževalnega dela. Nujna potreba je, da bi društvo imelo svoj „Društveni dom“, kjer bi imeli šentiljski in okoliški Slovenci, posebno mladina, svoje zavežišče, svoje zbirališče. — Obračamo se torej do vseh rodoljubnih Slovencev brez razlike političnega prepričanja, do vseh slovenskih denarnih zavodov, do vsega Slovenstva, naklonite nam radodarno svojo pomoč. Pomnite, da gre za rešitev obmejnih bratov! Prosimo torej, milo prosimo slehernega Slovenca in Slovenko: Darujte za „Društveni dom“ v Št. Ilju. Ta dom, v katerem se bomo zbirali tukajšni Slovenci in se navduševali za nadaljno borbo, bode jasna priča slovenske požrtvovalnosti in ljubavi do hudostiskanih obmejnih Slovencev. Še pozni rodovi se bodo, rojaki mili, hvaležno spominjali, da ste na tak krasen način pokazali svojo ljubezen do tep-tane domovine. Darovi se naj pošiljajo na naslov: Kmetijsko bralno društvo v Št. Ilju v Slovenskih goricah ali pa njega blagajniku Franjo Žebotu istotam. Vsak najmanjši dar se bode hvaležno sprejel in seznan darov v štajerskih slovenskih časnikih objavil. — Pripravljalni odbor za zidanje Društvenega doma v Št. Ilju: Franjo Thaler, predsednik. M. Golob, tajnik. Franjo Žebot, blagajnik.

Zobobol,

bolečine v križu, glavi, trganje po udih nam je še vedno ozdravil Fellerjev fluid z znamko „Elsa-fluid“. Dvanajstotrica za poskušnjo 5 K franko. Naročite pri E. V. Fellerju v Stubici, Elsa trg 67 (Hrvatsko). Friczi.

Slovenska trgovska šola v Ljubljani. Z novembrom t. l. se otvori pripravljalni razred za slovensko trgovsko šolo v Ljubljani in zadržna šola. V pripravljalni razred se bodo sprejemali učenci, ki so dovršili najmanj ljudsko šolo in so stari 13 let, na zadržno šolo pa učenci, ki so dovršili ljudsko šolo in so stari 16 let. V pripravljalnem razredu znaša šolnina 50 K, pouk na zadržni šoli je brezplačen; deželni odbor kranjski pa lahko oprosti tudi plačevanja šolnine v pripravljalnem razredu. Vpisovanje se bo vršilo dne 13. in 14. novembra od 9. ure dop. naprej v II. nadstropju hiše na Kongresnem trgu štej. 2. Učenci naj se takrat zglase osebno v spremstvu

svojih starišev ali njih namestnikov pri ravnateljstvu ter naj prineso seboj krstni list in zadnje šolsko spričevalo. Redni pouk se prične dne 16. novembra.

600.000 šulferajnskih znamk prodanih. Nemški šulferajn je izdal nedavno znamke, na katerih so slike devetih krajev, ki so po nemškem mnenju najbolj v nevarnosti pred Slovani. Dosedaj je že prodanih 600.000 takih znamk. Nemci izdajo te znamke še v novi nakladi, izdajo pa tudi kolek, na katerem bode slika o „razbiti nemški kazini v Ljubljani“. Tako Nemci. In Slovenci? Somišljeniki, naročajte na korist obmejnim Slovincem kolek, katerega je založila štajerska „Slovenska krščansko-socialna zveza“ v Mariboru.

Samoslovenske ulične napise dobi mesto Ljubljana. Deželni odbor je zavrgel pritožbo dr. Egerja, in tako je Slovenska Ljudska Stranka ugodno rešila ulične napise. Prav tako! Dokler se Nemci po Celovcu, Beljaku, Celju, Mariboru i. t. d. ne bodo ponižali do dvojezičnih napisov, tako dolgo jih tudi naj ne pozna slovenska prestolnica. Saj nismo narod nižje vrste.

Deklice in dečki

se razvijajo krepki in močni in zgube vse slabosti, če jim poskrbite potrebno posebno hrano v obliki

SCOTT-ove emulzije

Pristna le s to znamko — z ribičem — kot z jamstvenim znakom SCOTT-ovega ravnarja.

najboljše okrevajalno sredstvo, ki se je v 32 letih od zdravnikov kakor tudi od babic najtopleje priporočalo.

SCOTT-ova emulzija

je sladka kakor Crème in lažje prebavljiva kakor mleko.

Cena izvorni steklenici 2 K 50 vin.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Tržne cene v Celovcu

26. oktobra 1908 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg				80 litrov (biren)		
	od		do		K	v	
	K	v	K	v			
Pšenica	—	—	—	—	—	—	
Rž	20	—	20	66	12	20	
Ječmen	—	—	—	—	—	—	
Ajda	19	18	20	—	9	80	
Oves	17	65	18	28	6	20	
Proso	—	—	—	—	—	—	
Pšeno	—	—	25	40	16	—	
Turščica	17	21	18	62	10	40	
Fizola rdeča	—	—	—	—	—	—	
Repica (krompir)	—	—	4	44	2	—	
Seno, sladko	—	—	—	—	—	—	
„ kisló	—	—	—	—	—	—	
Slama	—	—	—	—	—	—	
Zelnate glave po 100 kosov	6	—	8	—	—	—	
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—	
Mleko, 1 liter	—	22	—	24	—	—	
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—	
Maslo (goveje) 1 kg	2	60	2	80	—	—	
Surovo maslo (putar), 1 „	2	40	3	20	—	—	
Slanina (špeh), povoj, 1 „	—	—	—	—	—	—	
„ „ surova, 1 „	—	—	1	—	—	—	
Svinjska mast 1 „	1	70	1	80	—	—	
Jajca, 1 par	—	16	—	20	—	—	
Piščeta, 1 „	2	—	2	40	—	—	
Kopuni, 1 „	—	—	—	—	—	—	
30 cm drva, trda, 1 m ³ .	3	30	3	50	—	—	
30 „ „ mehka, 1 „	2	80	3	20	—	—	
Ž i v i n a	Počrez	100 kilogramov				Prignalo	Prodalo
	od do	od do	od do	od do			
v k r o n a h							
Konji	285	—	—	—	—	—	
Biki	930	360	—	—	—	4 2	
Voli, pitani	—	—	66	74	—	22 15	
„ za vožnjo	240	374	—	—	—	68 32	
Junci	164	320	62	—	—	37 14	
Krave	120	380	60	62	—	128 52	
Telice	140	224	—	—	—	36 14	
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	
Praseta, plemena	12	48	—	—	—	386 269	
Ovce	—	—	—	—	—	—	

Kdor si želi kupiti

pristno vino

iz **slovitih haloških goric**, naj se po potrebi obrne na „Kaplanijo sv. Barbare v Haložah“. Cena od postaje Ptuj 30 do 40 K za 1 hektoliter. Posoda se mora vrniti lastniku hitro po sprejemu.

Pravo ime Schichtovega
perilnega izvlečka je

„Dika žen“.

Ta je najboljši prašek za nama-
kanje perila in popolnoma nado-
mestuje druga belila.

Dobiva se povsod!

Loterijske številke 24. okt. 1908:

Trst 64 13 31 71 5
Linc 2 1 74 20 58

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja
v Celovcu je izšel:

Anton Janežičev

slovensko-nemški slovar.

Četrty, pomnoženi natis
priredil France Hubad.

1908.

Dobiti je tudi

Anton Janežičev

nemško-slovenski slovar.

(Deutsch-slowenisches Hand-Wörterbuch).

Četrty, pomnoženi natis

priredil Anton Bartel.

Cena vsakemu delu: Mehko vezan K 6.—, trdo
vezan z usnjatim hrbtom K 7.20 (po pošti 30
vinarjev več).

Najboljši češki vir za dobavo.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivoga, izpukanega perja 2 K.
boljšega 2 K 40 vin.; polbelega 2 K 80
vin.; belega 4 K, belega puhastega
5 K 10 vin.; 1 kg najfinjšega, snežno-
belega, izpukanega 6 K 40 vin., 8 K;
1 kg sivoga puha 6 K, 7 K, belega,
finoga 10 K; najfinjšega prsnega
puha 12 K. Ako se kupi 5 kg, poštni-
nine prosto.

Izgotovljene postelje iz gostonitkaste rdečega, viš-
njevega, belega ali rumenega nankina, dobro napolnjene, tuhnja,
180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema blazinama, vsaka 80 cm dolga,
58 cm široka, napolnjene z novim, sivim, zelo trpežnim puhastim
perjem 16 K; napolni 20 K, puh 24 K; posamezne tuhnje 10 K,
12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50 vin., 4 K. Pošiljam po post-
nem povzetju od 12 K dalje poštne prosto. Dovoljeno je zame-
njati ali vrniti, ako se plača poština; če blago ne ugaja, se denar
povrne. S. Benisch, Deschenitz, št. 794 (Česko).

Cenik brezplačno in poštne prosto.

Krojač, ki zna prav dobro delati in narezovati, išče
službe pri kaki trgovini, kjer se obleke izde-
lujejo, ali pa pri kaki mojstrinji. Pismene oglase na na-
slov M. M. poste restante Pragersko, Štajersko.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda
v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim staršem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; ozira
se posebno na pouk v ženskih ročnih delih.
Šolsko leto se začne dne 4. novembra t. l.
Plačila 20 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč.
šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Carl de Roja, Beljak

Podružnica v Celovcu.

Trgovina

s steklom, porcelanom, kamenino, ku-
hinjsko opravo, svetilkami, cunjami in
surovinami.

Zastopnik tovarne za kalcium-karbid v Šibeniku.

Brzjavni naslov: Roja, Beljak.

Telefon: Beljak 82. — Celovec 128.

Ceno posteljno perje

1 kg sivoga, skubljenega K 2.—, napol belega K 3.80
belega K 4.—, izredno finega K 6.—, najbolj finega,
skubljenega K 8.—. 1 kg sivoga puha 6 K, belega
10 K, naprsnega 12 K, od 5 kg začeni franko.

Dovršene postelje

iz zelo gostega, rdečega, modrega, rumenega ali belega
nanking-bлага, 1 pernica 180 cm dolga, 116 cm široka,
z dvema 80 cm dolgima in 58 cm širokima blazinama,
dobro napolnjena, z novim sivim, očiščenim in trpež-
nim perjem K 16.—, z napolpuhom K 20.—, s puhom
K 24.—; posamezne pernice po K 12.—, 14.—, 16.—,
blazine K 3.—, 3.50, 5.—. Pošilja po povzetju, zavoj
brezplačno, od K 12.— naprej franko.

Maks Berger v Dešenici 224, Šumava, Česko.
Neugajajoče se zamenja ali se vrne denar.

Ceniki zastoj in franko.

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

izdeluje in priporoča:

„Vydrovko“ žitno kavo, pošiljano po pošti v 5 kilogramskih zavitkih za	K 4.50
Vydrovo otroško moko, 1 kg za	2.40
Vydrove juhne konzerve (grahovo, gobovo, lečno, riževo in rezančno), 1/2 kg (20 do 25 porcij)	1.50
Vydrov juhni pridatek, 1/2 kg steklenica	3.—
Vydrov malinovi grog, 1 steklenica	2.—
Vydrove oblate, maslence (svetovnoznan), škatla 25 kosov	2.—
Vydrove oblate „Dessert delicat“ z medenim kremom, 50 kosov	3.—
Vydrove oblate „Delicatesse“, sadnega okusa in s čokolado, 50 kosov	2.50
Vydrov „Buchtin“, dišava za pecivo, 1/4 kg steklenica (zadostuje ravno za 25 kg moke)	1.—
Vydrove šumeče bonbone „Ambo“ ali pa s „sidrom“ v stanjolu, škatla 50 kosov	2.—
Vydrovo gorčico (ženof) po francoskem in kremškem načinu, 1/4 kg	—80

„Domači Prijatelj“

lastni tovarniški časopis, V. letnik. Zahtevajte na ogled!

Vydrova tovarna hranil, Praga VIII.

Lovske puške

vseh sestav, priznano
delo prve vrste, z naj-
boljšim strelnim učin-
kom, priporoča

Prva borovska tovarna orožja

Peter Wernig,

c. in kr. dvorni založnik v Borovljah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Franc Koritnik,

krojaški mojster,

Celovec, Paradaiser-ulica 3,

se priporoča za napravo vsakovrstnih oblek, oso-
bito sedaj za bližajočo se zimo.

Najmodernejše domače in angleško
blago vedno v zalogi.

Nizke cene.

Točna postrežba.

Največja trgovina te stroke v Celovcu.

Modnega in manufakturnega, tu- in inozem-
skega blaga, vedno najnovejši izbor.

Zaloge je stalno v vrednosti 1/4 milijona kron.
Za prodajanje na debelo oddajam blago trgovcem po
tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa zimskega blaga bo-
dem letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konku-
rence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala.

Imam za ženine in neveste zmirom veliko zalogo in
najlepše blago na razpolaganje.

Vsi uslužbenci govorijo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine,

Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

500 hektolitrov novega pristnega vina

je po nizki ceni na prodaj; največ belega, pa
tudi črnega in rdečega. Razpošiljam v sodih od
56 litrov naprej po 30 vinarjev liter, pri večjih
množinah veliko ceneje.

Imam tudi 150.000 cepljenih trt po 12
kron 100 komadov.

Za obilno naročilo vina in trt se vljudno
priporoča

Josip Cotič,

trtničar in vinogradnik, Vrhpolje, p. Vipava,
Kranjsko.

Proda se

posestvo

10 minut od Blatograda, 5
oralov njiv, 6 oralov trav-
nika, 9 oralov gozda, po-
lovico gozda se lahko takoj
poseka. Več pove Jožef
Zechner p. d. Asl v Spodnjih
Gorjah, pošta Blatograd
(Moosburg).

Gospodarsko društvo

v Bermu (p. Pazin, Istra)
posreduje brezplačno pri pro-
daji vina svojih zadruženikov.
Cena je nizka. Vino je bele,
rdeče in črne boje. Kakovost
izborna.

Kupujte narodni kolek!

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izzrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke
proti kurznim izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spljetu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček
300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8.—
za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto.
Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje
po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.